

**ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТ НАМН УКРАЇНИ, ПРОФЕСОР
МИКОЛА ЛЕОНІДОВИЧ АРЯЄВ
(ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

26 листопада 2025 року виповнилося 75 років від дня народження видатному вченому, доктору медичних наук, професору, члену-кореспонденту НАМН України, голові Одеської асоціації педіатрів і неонатологів, завідувачу кафедри педіатрії Одеського національного медичного університету Аряєву Миколі Леонідовичу.

Народився ювіляр 26 листопада 1950 р. в м. Одесі в родині лікаря. Микола Леонідович з юності був оточений атмосферою гуманізму, наукового пошуку та глибокої відповідальності за здоров'я людини. Його батько – видатний вчений, завідувач кафедри анестезіології – залишив не тільки блискучу професійну спадщину, а й приклад чесності, людяності й сили знань; мати працювала інженером у науково-дослідному інституті. В 1967 р. він закінчив загальноосвітню середню школу №117 м. Одеси із золотою медаллю; з 1967 по 1973 р. навчався в Одеському медичному інституті ім. М.І.Пирогова, отримав диплом з відзнакою за спеціальністю «Лікувальна справа».

Після закінчення Одеського державного медичного інституту ім. М.І.Пирогова з 1973 по 1976 р. працював науковим співробітником в Українському науково-дослідному інституті очних хвороб та тканинної терапії ім. акад. В. П. Філатова (м. Одеса). З 1976 по 1984 р. – асистент кафедри педіатрії Одеського державного медичного інституту ім. М.І. Пирогова. З 1984

по 1986 р. – доцент кафедри педіатрії Одеського державного медичного інституту ім. М.І. Пирогова. З 1986 р. – професор кафедри педіатрії та був призначений на посаду завідувача кафедри педіатрії Одеського національного медичного університету.

З жовтня 1998 року і по теперішній час очолює Одеську асоціацію педіатрів і неонатологів.

У 1974 р. М.Л. Аряєв захистив кандидатську дисертацію «Вплив тканинних препаратів за В.П. Філатовим на центральну нервову систему (експериментально-клінічне дослідження)», а в 1986 р. – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук на тему «Клінічне значення змін структури та функції біологічних мембран при захворюваннях органів дихання у дітей ». У 1986 р. М.Л. Аряєву присвоєно вчене звання професора, у 2003 р. – обрано членом-кореспондентом Національної Академії медичних наук України за фахом «Педіатрія».

Микола Леонідович Аряєв – відомий учений, кваліфікований лікар-педіатр, який володіє широким арсеналом терапевтичних методів лікування захворювань дитячого віку та неонатального періоду. Проходив стажування в клініках Європи та США.

Основні напрями наукової діяльності М.Л. Аряєва пов'язані з проблемами неонатології, пульмонології дитячого віку, ендокринології, біопсихосоціальної педіатрії та біоетики. М.Л. Аряєв вперше запропонував та розробив нові методи профілактики та ведення внутрішньошлункових крововиливів, гіпоксично-ішемічних уражень ЦНС, затримки внутрішньоутробного розвитку плода за допомогою біологічно активних фармакологічних препаратів. Новаторськими є роботи щодо запобігання передачі ВІЛ від матері до дитини та вдосконалення мультидисциплінарного медичного спостереження дітей, народжених ВІЛ-інфікованими матерями. На основі вивчення молекулярно-біохімічних механізмів мембранопатологічних процесів при бронхолегеневих захворюваннях сприяв становленню нового напрямку пульмонології дитячого віку – клінічної мембранології. Автор генетичних досліджень дітей хворих на муковісцидоз та дефіцит альфа-1-антитрипсину. В галузі біопсихосоціальної педіатрії на основі результатів міжнародного співробітництва сприяв розробці національної моделі первинної медико-санітарної допомоги дітям, концепцій попередження синдрому раптової смерті у дітей, протидії жорстокому поводженню з дітьми та їх психологічної підтримки у кризових станах. Сприяв становленню та розвитку біоетики в Україні як автор національного підручника, типових навчальних програм, численних публікацій, завідувач опорної кафедри з викладання

біоетики та біобезпеки у вищих медичних навчальних закладах України.

Професор М. Л. Аряєв є координатором та керівником понад 20 конкурсних вітчизняних та міжнародних дослідницьких програм та грантів МОЗ, ДКНТ України, Відродження, Matra, Lien-Tacis, AINA, IOS, UNICEF, WHO, MSF, ECAS, ICCPS та інш.

Микола Леонідович – автор понад 600 наукових праць, у тому числі 25 монографій, 15 підручників (у тому числі 2 національних), 30 навчальних посібників, численних патентів та авторських свідоцтв. Підготував 2-х докторів, 27-м кандидатів медичних наук та 1 доктора філософії.

Проф. Аряєв М.Л. обіймав адміністративні та громадські посади. З 1987 по 2000 рр. виконував обов'язки заступника декана факультету удосконалення лікарів. Працював на посаді проректора з науково-педагогічної роботи ОНМедУ (з 1994 по 2013 рр.). Був членом Центральної виборчої комісії Верховної Ради України (з 1987 по 1992 рр.), експертом ВАК України (з 2010 по 2016 рр.).

З 2011 р. по теперішній час проф. Аряєв М.Л. є головою консультативно-експертної комісії «Неонатологія. Лікарські засоби» Державного експертного центру МОЗ України), членом Вчених рад навчальних та науково-дослідницьких закладів та низки редакційних колегій фахових журналів.

Професор М.Л. Аряєв Член Польської медичної академії, Міжнародної медичної академії Альберта

Швейцера, член Ради Європейського союзу психосоматичної та соціальної медицини, член Правління Української асоціації неонатологів, голова Одеської асоціації педіатрів та неонатологів, член редакційних колегій і редакційних рад багатьох вітчизняних та закордонних професійних журналів.

Наукова робота та громадська діяльність Миколи Леонідовича Аряєва відзначена високими нагородами, зокрема нагороджено Олімпійською медаллю Гіппократа (Греція), Золотою медаллю Польської медичної академії, медаллю Міжнародної медичної академії Альберта Швейцера, медаллю «За бездоганну медичну службу» Української асоціації неонатологів, почесними грамотами МОЗ України, Одеської обласної державної адміністрації та Одеської міської ради м. Одеси.

Своє 75-річчя Микола Леонідович зустрічає у розквіті творчих сил, значного наукового потенціалу як яскрава особистість, мудрий керівник і наставник, прекрасний лікар, чудова людина.

Щиро вітаємо Миколу Леонідовича! Зичимо Вам, шановний професоре, невичерпного здоров'я, щасливого довголіття, невинного натхнення, яскравих професійних звершень, успішної реалізації всіх Ваших мрій, задумів і нових починань. Нехай у Вашому житті завжди буде гармонія, підтримка однодумців, тепло родинного кола та вдячність поколінь, яким Ви присвятили свою працю.

З повагою – колеги, учні, послідовники